

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: İstihdam Şekline Göre 2024 Yılı Personel Tablosu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Ödenek - Gider Gerçekleşmeleri Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu	3

KISALTMALAR

ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
EYS	: Entegre Yönetim Sistemi
GYMY	: Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
KOS	: Kontrol Ortamı Standartları
MAPEG	: Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
QDMS	: Kalite ve Entegre Yönetim Sistemi Yazılımı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Daimi Nezaretçilerin Hukuki Statüsünün Güçlendirilmesi İhtiyacının Bulunması
2. Madencilik Faaliyetlerinin Denetiminde Uygulanan Denetim Yönteminin Sorunlara Neden Olması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

9 Temmuz 2018 tarih ve 30473 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 118’inci maddesi ile Maden İşleri Genel Müdürlüğü ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kaldırılmış ve bu iki Genel Müdürlük birleştirilerek bu Genel Müdürlüklerin görev, yetki ve sorumluluklarını haiz Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) kurulmuştur. 15 Temmuz 2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile MAPEG’in teşkilat, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bağlı kuruluşu olan MAPEG’in kurulumu 7 Aralık 2018 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG), 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin hüküm ve tasarrufu altında olan maden ve petrol kaynaklarının, milli menfaatlere uygun olarak aranmasını, işletilmesini, geliştirilmesini, üretilmesini, kaynakların ülke yararına kullanılmasını sağlamak, temel ilke ve politikaların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmak, bilimsel, teknik ve idari çalışmaları yapmak, düzenlemek, desteklemek, koordine etmek ve denetlemek üzere kurulmuştur.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kurum faaliyetlerini yönlendiren ana mevzuat aşağıdadır;

- 3213 sayılı Maden Kanunu,
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,
- 6085 sayılı Sayıştay Kanunu,
- 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu,
- 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 4 nolu Kararnamesi,
- 21.09.2017 tarihli ve 30187 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maden Yönetmeliği,
- 21.06.2005 tarihli ve 25852 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği,
- 15.07.2015 tarihli ve 29417 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maden Atıkları Yönetmeliği,
- 23.05.2018 tarihli ve 30429 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Maden

Bölgelerine ve Ruhsatların Taşınmasına İlişkin Yönetmelik.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz, özel bütçeli bir kuruluştur. Genel Müdürlük görevlerini, Genel Müdüre bağlı Özel Kalem Müdürlüğü, Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Personel Dairesi Başkanlığı, İç Denetim Birim Başkanlığı ve 3 Genel Müdür Yardımcısına bağlı 18 Daire Başkanlığı vasıtasıyla yürütmektedir.

İstihdam şekline göre personel sayıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: İstihdam Şekline Göre 2024 Yılı Personel Tablosu

İstihdam Şekli	Personel Sayısı	Açıklama
Memur	507	657 sayılı Kanuna tabi personel
Sözleşmeli - 4/B	75	Yeraltı Maden Uzmanları
Sözleşmeli - 4/B	0	Yerüstü Maden Uzmanı
Sözleşmeli - 4/B	14	Diğer Sözleşmeli Personel
Geçici Görevli	14	Bakanlık ve diğer kurumlardan görevlendirilen
Sürekli İşçi	87	Temizlik, güvenlik, kalorifer, tesisat, veri girişi, tarama
GENEL TOPLAM	697	

1.3. Mali Yapı

MAPEG Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulmuş olup 5018 sayılı Kanun'a ekli II sayılı cetvelin B kısmında yer alan özel bütçeli bir idaredir. Özel bütçeli idareler, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlere harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen kamu idareleridir.

2024 Yılı Bütçe Kanunu ile Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 2024 yılı bütçesine 1.239.800.000,00 TL öz gelirler, 20.000.000,00 TL net finansman ve 2.314.251.000,00 TL Hazine yardımı olmak üzere toplam 3.574.051.000,00 TL gelir ve 3.574.051.000,00 TL ödenek tahsis edilmiştir. MAPEG' in 2024 mali yılı sonu bütçe ödeneği, başlangıç bütçesine yıl içinde eklenen 362.437.275,89 TL ödenek ile 3.936.488.275,89 TL olmuştur.

Yıl sonu bütçesinden yapılan 85.148.275,89 TL tenkis ve düşüm sonucunda nihai bütçe ödeneği 3.851.340.000,00 TL olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılı bütçe gider gerçekleştirmelerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda özet olarak yer almaktadır.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Ödenek - Gider Gerçekleşmeleri Tablosu

Giderler	Başlangıç Ödeneği (TL)	Eklenen (TL)	Düşülen (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)	Yıl Sonu Gider Gerçekleşme Oranı (%)
Toplam Gider	3.574.051.000,00	362.437.275,89	85.148.275,89	3.851.340.000,00	3.118.006.811,47	80,96
01-Personel Giderleri	474.892.000,00	47.517.880,00	7.038.500,00	515.371.380,00	506.784.207,52	98,33
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	64.752.000,00	4.355.000,00	0,00	69.107.000,00	66.748.066,76	96,59
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	141.447.000,00	252.733.904,00	12.107.484,00	382.073.420,00	360.459.735,49	94,34
05-Cari Transferler	2.744.960.000,00	2.525.000,00	0,00	2.747.485.000,00	2.134.742.137,47	77,70
06-Sermaye Giderleri	145.000.000,00	55.305.491,89	63.305.491,89	137.000.000,00	49.272.664,23	35,97
08-Borç Verme	3.000.000,00	0,00	2.696.800,00	303.200,00	0,00	0,00

2024 yılı başlangıç bütçesinde öngörülen 1.239.800.000,00 TL öz gelir 2.100.323.344,04 TL olarak gerçekleşmiş, öngörülen 2.314.251.000,00 TL Hazine yardımı 971.727.300,00 TL gerçekleşmiş ve öngörülen 20.000.000,00 TL net finansman kurum içi finansman ihtiyacı nedeniyle 238.938.000,00 TL olmak üzere toplam gelir gerçekleşmesi 3.310.988.644,04 TL olmuştur. 2024 yılı bütçe gelir gerçekleştirmelerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda özet olarak yer almaktadır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu

Bütçe Geliri (TL)	Gelir Tahmini (TL)	2024 Yılı	
		Gerçekleşme	
		Miktar (TL)	(%)
Hazine Yardımı	2.314.251.000,00	971.727.300,00	41,99
Diğer Hizmet Gelirleri	125.000.000,00	290.508.563,52	232,41
Maden Arama Ruhsat Bedeli Gelirleri	300.000.000,00	431.076.129,70	143,69
Maden İşletme Ruhsat Bedeli Payları	600.000.000,00	815.562.053,59	135,93
Ruhsat Taban Bedeli Gelirleri	210.000.000,00	424.092.171,00	201,95
Diğer Çeşitli Gelirler	4.800.000,00	139.084.426,23	2.897,59
Net Finansman	20.000.000,00	238.938.000,00	1.194,69
Bütçe Geliri Toplamı	3.574.051.000,00	3.310.988.644,04	92,64

Maden Ruhsatları ile ilgili Talep Bedelleri, Diğer Hizmet Gelirleri ve Arama Ruhsat Gelirleri ile İşletme Ruhsat Gelirlerinde yeniden değerlendirme artışı oranında gelir tahmini yapılmış olup tabloda da görüleceği üzere öngörülenden fazla gelir gerçekleşmiştir.

Genel Müdürlüğün Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre 2024 Yılında Giderler Toplamı

3.128.142.497,66 TL ve Gelirler Toplamı 3.216.159.278,53 TL olup İndirim İade İskonto Toplamı ise 12.236.333,50 TL'dir. Böylece kurumun Net Geliri 3.203.922.945,03 TL olmuştur. Ayrıca Maddi Duran Varlıklarda 790.340.293,64 TL Enflasyon Düzeltmesi yapılmıştır. MAPEG'in 2024 Yılı Net Olumlu Faaliyet sonucu ise 866.120.741,01 TL olarak gerçekleşmiştir.

MAPEG'in gelir kalemleri Hazine yardımı, net finansman ve öz gelirlerinden oluşmakta olup kurumun sosyal tesis, döner sermaye ve özel hesapları bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kanuna tabi özel bütçeli bir idare olan Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün mali iş ve işlemleri Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Kurumun Muhasebe hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığının "*Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi*" üzerinden yürütülmektedir. Kurumun mali raporları aynı sistem üzerinden üretilmektedir.

Muhasebe kayıtlarının süreklilik, dönemsellik, tam açıklama, tutarlılık ve önemlilik ilkeleri gereğince güvenilir ve şeffaf bir şekilde tutulmasını sağlamak amacıyla 19.10.2021 tarihi itibari ile Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü "*E-Tahsilat*" sistemine geçiş yapmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen e-tahsilat çalışması, Genel Müdürlük tahsilatlarının manuel veri girişi şeklinde yapılmayıp muhatap Bankalar (T.C. Ziraat Bankası, Vakıfbank, Halk Bankası, Ziraat Katılım Bankası, Vakıf Katılım Bankası ve Emlak Katılım Bankası) üzerinden online tahsilat şeklinde yapılmasını sağlamaya yöneliktir.

Maden mevzuatına göre Ruhsat Taban Bedeli, Arama Ruhsat Bedeli, İşletme Ruhsat Bedeli (%20) ve Diğer Hizmet Gelirlerinden oluşan tahsilatları doğrudan Kurumun bütçe geliri olarak tahsil edilmekte olup Devlet Hakları, İşletme Ruhsat Bedeli (%50 Hazine Payı), İdari Para Cezaları ve İhale Bedeli doğrudan Kurumun geliri olmadığından Kamu İdare Payları hesaplarında muhasebeleştirilmektedir.

E-Tahsilat sistemi ile birlikte bütün hesaplarda e-maden üzerinden tahakkuk işlemi gerçekleştirilmek suretiyle bankalar tarafından online tahsil edilerek, manuel tahakkuk işlemi yapılmadan doğrudan Bütünleşik Kamu Mali Yönetimi Bilişim Sisteminde Ön Muhasebe

ekranına yansıtılıp Muhasebe Yetkilisi tarafından onaylandıktan sonra tahakkuklar muhasebeleştirilmektedir.

MAPEG mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir. 5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49 ve 80'inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (GYMY) ile belirlenmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve buna bağlı olarak çıkarılan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin kurulması zorunlu hale gelmiştir.

İç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir. 2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü iç kontrol sistemi aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Genel Müdürlük teşkilat şeması ve fonksiyonel görev dağılımları belirlenmiş olup, daha sonra yine Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile kısmi değişiklikler yapılarak son halini almıştır. Genel Müdürlüğün organizasyon yapısı, temel yetki ve sorumluluk dağılımı, hesap verebilirlik ve uygun raporlama ilişkisini gösterecek şekilde düzenlenmiştir.

Etik davranışlar ile ilgili belirli zamanlarda Personel Dairesi Başkanlığı tarafından personele bilgilendirme yapılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi Başkanlığı tarafından gerekli eğitim planlaması yapılmış, ilgili uzman kurumlar tarafından hazırlanmış ve Uzaktan Eğitim Kapısı'na yüklenmiş olan eğitimlere Genel Müdürlük personellerinin katılımları hususunda gerekli çalışmalar yapılmıştır. Bu anlamda İdarede “*Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri*” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları ile ilgili tüm süreçler 657

sayılı Devlet Memurları Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır. Ayrıca Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği, Maden ve Petrol Uzmanlığı Yönetmeliği bulunmaktadır. Yüksek performans gösteren personel için ödüllendirme mekanizmaları geliştirilmesi yönünde çalışmalar İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından sürdürülmektedir.

Hassas Görev Belirleme Rehberi çerçevesinde Genel Müdürlük birimlerinden hassas görevlere ilişkin bilgiler temin edilerek Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü hassas görev envanteri ve hassas görev listesi belirlenmiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmış olup “Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2024-2028 Stratejik Planı” yürürlüğe konmuştur.

2024 yılı Genel Müdürlük Performans Programı bütçede yer alan performans hedeflerine uygun olarak hazırlanmış ve kurumsal web sitesinde yayınlanmıştır.

2024 yılı kurum bütçesi bütçe hazırlama rehberinde açıklandığı üzere; Program bütçe esasına dayalı olarak, program ve proje bazında kaynak tahsisleri sağlanmış olup Stratejik Planda belirlenen amaç ve hedefler ile performans programında belirlenen faaliyetler ile ilişkilendirilerek hazırlanmıştır.

Kurumda amaç ve hedeflere ulaşmayı engelleyebilecek risklerin belirlenmesine yönelik olarak KOS 6.1.1 eyleminde Risk Strateji Belgesinin hazırlanması ön görülen eylem olarak belirlenmiştir. 09.11.2021 tarih ve 2021344723 sayılı Genel Müdürlük Makamının oluru ile Risk Strateji Belgesi yürürlüğe girmiştir. 2023-2024 Yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan KOS 6.1.1 Risk Strateji Belgesinin güncellenmesi eylemi 2024 yılında Genel Müdürlük Oluru ile güncellenmiştir.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Risk Strateji Belgesi kapsamında hazırlanan risk tespit ve oylama formu ile birimlerin riskleri tespit edilmiş ve tespit edilen riskler konsolide risk raporu haline dönüştürülmüştür. Risklerin giderilmesine yönelik kontroller faaliyetleri belirlenmiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdarenin iş süreçleri belirlenmiş ve bunlara bağlı iş akış şemaları oluşturulmuştur. İş

akış şemalarında sorumlu kişiler ve riskler gösterilmiştir. Hazırlanan tüm dokümanlar QDMS Sisteminde yayımlanmaktadır. Ayrıca süreçlere ilişkin düzeltici önleyici faaliyetler çıkarılarak sürekli iyileştirme ve geliştirme çalışmaları yapılmaktadır.

İdarenin yaptığı görevlendirmelerde, görevler ayrılığı ilkesini dikkate aldığı, Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapıldığı, personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi ve disiplin işlemlerinin genel mevzuat hükümlerine göre yapıldığı, bu hususlara yönelik insan kaynakları politikası belirlendiği, ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlamasının yapıldığı görülmüştür.

Genel Müdürlük iç ve dış yazışmalarında yetkilerin kullanılmasına yönelik güncellenen imza yetkileri yönergesi 02.01.2023 tarih ve 2023000336 sayılı İç Genelge ile yürürlüğe girmiştir.

Genel Müdürlük gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerine ilişkin mali karar ve işlemler harcama birimi gerçekleştirme görevlileri, harcama yetkilileri ve İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol Koordinatörlüğü görevlileri ile Muhasebe ve Kesin Hesap Koordinatörlüğü birimi görevlileri tarafından idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama programları, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve diğer mali mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden kontrol edilerek mali karar ve işlemlerin harcama birimleri tarafından kaynakların, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını amaçlamaktadır. Genel Müdürlük Ön Mali Kontrol Yönergesi 14.07.2021 tarih ve 2021221775 sayılı makam oluruyla yürürlüğe girmiştir.

Bilgi ve İletişim Standartları

Genel Müdürlük 2021-2022 yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Kamu İç Kontrol Standartları Tebliğine uygun olarak 18 standart ve 79 genel şartı içerek şekilde hazırlanmış olup, Genel Müdür Makamınının 31.12.2020 tarih ve 2020216495 sayılı Onayı ile yürürlüğe konmuştur. Genel Müdürlük tarafından Hazine ve Maliye Bakanlığına 06.01.2021 tarih ve 2021008675 sayılı yazı ekinde gönderilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde Genel Müdürlük Makamından 02.11.2022 tarih ve 2022413832 sayılı Makam Oluru alınarak 2023-2024 Yılı Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı çalışmalarının yürütülmesi amacıyla Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubu üyeleri belirlenmiştir. Çalışma sonucu oluşturulan 2023-2024 Yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı

Taslağı İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun değerlendirmesine sunulmuştur.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda taslak, oy birliği ile kabul edilerek 27.12.2022 tarih ve 2022/5 sayılı karar ve 30.12.2022 tarih ve 2022531253 sayılı Makam Oluru ile 2023-2024 yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı yürürlüğe girmiştir. 30.12.2022 tarih ve 2022532135 sayılı yazı ekinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

2023-2024 Yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında 5 bileşen altında 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şarttan 35 genel şart için ön görülen toplam eylem sayısı 52 olarak belirlenmiştir. 2023-2024 Yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında bulunan Kontrol Ortamı standartlarında yer alan 26 genel şarttan 16 genel şart için öngörülen eylem sayısı 33 olarak belirlenmiştir. Risk Değerlendirme standartlarında yer alan 9 genel şarttan 2 genel şart için öngörülen eylem sayısı 2 olarak belirlenmiştir. Kontrol faaliyetleri standartlarında yer alan 17 genel şarttan 6 genel şart için öngörülen eylem sayısı 6 olarak belirlenmiştir. Bilgi ve İletişim Standartlarında yer alan 20 genel şarttan 6 şart için öngörülen eylem sayısı 6 olarak belirlenmiştir. İzleme standartlarında yer alan 7 genel şarttan 5 şart için öngörülen eylem sayısı 5 olarak belirlenmiştir.

2022 yılı içerisinde ‘Entegre Yönetim Sistemi’nin kurulması kapsamında 04.07.2022 tarihli ve 2022204277 sayılı yazı ile TS EN ISO 90001, TS EN ISO 14001:2015, TS ISO 45001:2018, TS EN ISO 50001:2018 sertifikalandırma çalışmalarına başlanılmıştır. İlgili süreç yapılan iç tetkikler ve dış tetkikler sonucu tamamlanarak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü sertifikaları almaya hak kazanmıştır. Sertifikalar 21.02.2023 tarihinde Genel Müdürlüğe gönderilmiştir.

Entegre Yönetim Sistemi kapsamında sistemin yaygınlaştırılması, sürdürülmesi ve takibinde görev alacak sorumlu personeller belirlenmiş ve “EYS Sorumluları” olarak görevlendirilmişlerdir.

Birimlere iç tetkik uygulaması yapılmış, uygulama sonuçları QDMS’ye ve Entegre Yönetim Sistemleri modülüne yüklenmiştir. Entegre Yönetim Sistemi Politikası oluşturulmuş MAPEG resmi sayfasında Entegre Yönetim Politikası yayımlanmıştır.

Ayrıca İç Kontrol ve Yönetim Sistemi Koordinatörlüğü tarafından hazırlanan tüm dokümanlar güncel olarak web sitesinde (<https://www.mapeg.gov.tr/>) ve QDMS’te (https://qdms.enerji.gov.tr/QDMS_MAPEG/) yayımlanmaktadır.

İzleme Standartları

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, Genel Müdürlük Makamının 30.09.2020 tarih ve 2020108890 sayılı Oluru ile görevlendirilmiştir. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun sekretarya hizmetleri Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

İç kontrol sistemine ilişkin olarak birimlerde toplantı yapılmakta, görüş ve öneriler Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına bildirilmektedir. Gerçekleştirilen faaliyetler ile sistemin işleyişi, etkililiği ve etkinliği konusundaki değerlendirmelere ilişkin rapor çalışmaları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

2024 yılında iki kez İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu olağan toplantısı yapılmış olup 02.07.2024 tarihli toplantıda alınan kararlara ilişkin 2024360031 sayılı olur, 18.12.2024 tarihli toplantıda alınan kararlara ilişkin 2024602126 sayılı olur alınmıştır.

Üst Yönetim onayını alan değerlendirme raporunda belirtilen eksikliklere yönelik olarak, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından gerekli tedbirler alınmakta ve aylık olağan toplantılarda alınan tedbir sonuçları değerlendirilmektedir.

Genel Müdürlükte münhal bulunan 10 adet iç denetçi kadrosuna şu ana kadar 7 adet atama yapılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Daimi Nezaretçilerin Hukuki Statüsünün Güçlendirilmesi İhtiyacının Bulunması

3213 sayılı Maden Kanunu'nun maden işletmelerinin denetim ve kontrolünde çok önemli görevler yüklediği "daimi nezaretçinin" görevine son verme yetkisinin madencilik faaliyetini yürüten işverene ait olmasının, daimi nezaretçinin etkinliğini olumsuz yönde etkileme riskini ortaya çıkarabileceği görülmüştür.

3213 sayılı Kanun'un "*Daimi nezaret ve teknik eleman*" başlıklı 31'inci maddesinde; Kaynak tuzlaları hariç olmak üzere maden ruhsat sahalarındaki işletme faaliyetlerinin, maden mühendisi nezaretinde yapılacağı; Maden ruhsat sahalarındaki işletme faaliyetlerinde asgari bir maden mühendisinin daimi olmak üzere, istihdam edilmesinin zorunlu olduğu; Daimi nezaretçinin görev, yetki ve sorumluluklarının, atanma usul ve esaslarının, eğitiminin, çalışma usul ve esaslarının Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

11.12.2022 tarih ve 32040 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Maden Yönetmeliğinin "*Tanımlar ve kısaltmalar*" başlıklı 4'üncü maddesinde,

"Daimî nezaretçi: Maden işletme faaliyetlerine nezaret eden, işletmede daimî olarak istihdam edilmek üzere ataması talep edilen ve Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından ataması onaylanan maden mühendisini.... ifade eder" denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "*Daimî nezaretçinin istihdamı*" başlıklı 124'üncü maddesinde; kaynak tuzlaları hariç olmak üzere maden ruhsat sahalarındaki işletme faaliyetlerinin, maden mühendisi nezaretinde yapılacağı, daimî nezaretçisi olmayan maden işletme ruhsat ve hammadde üretim izin sahalarında, maden işletme faaliyeti yapılamayacağı belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "*Daimî nezaretçinin görev, yetki ve sorumlulukları*" başlıklı 126'ncı maddesinde

"(1) Daimî nezaretçinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

...

b) Ruhsat alanı içerisinde maden işletme faaliyetlerini işletme projesine uygun olarak planlar, koordine eder ve yürütülmesini sağlar. İşletme projesine aykırı olan **tehlikeli bir durumun varlığı** söz konusu olduğu zaman, gerekli önlemlerin alınmasını önerir ve önlem alınmasına nezaret eder.

c) Daimî nezaretçi **işletme güvenliği** ile ilgili alınan tedbirlerin uygunluğunu denetler.

ç) Daimî nezaretçi, görev aldığı ocak/ocaklardaki **işletme güvenliğini tehlikeye atan hususlarla ilgili tespit**, öneri ve önlemleri belirler. Aynı zamanda bu hususları, içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş **daimî nezaretçi defterine rapor ederek ruhsat sahibine bildirir. Ruhsat sahibi işletme güvenliği açısından tehlikeli durumları gidermeye yönelik faaliyetler dışındaki maden işletme faaliyetlerini derhal durdurur...**

d) Daimî nezaretçi defteri, elektronik ortamda tutulur.

e) Daimî nezaretçi defterine;

...

2) Yapılan tüvenan üretim miktarlarını, açık işletmelerde ocak geometrisine ilişkin bilgilerini, yer altı işletmelerinde sürdürülen üretime hazırlık ve üretim faaliyetlerine ilişkin bilgileri en geç yedi günde bir,

3) Maden işletme faaliyetlerinde **işletme güvenliği açısından tehlikeli olabilecek durumlara ilişkin tespit ve önerilerini aynı gün,**

4) Ruhsat sahasındaki madencilik faaliyetlerinde patlayıcı madde kullanılması halinde kullanılan patlayıcı madde miktarlarının,

...

daimî nezaretçi tarafından kaydedilmesi zorunludur.

...” denilmektedir.

Yukarıda yer alan Kanun ve Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde daimî nezaretçinin önemli yetki ve sorumluluklar içeren denetim ve kontrol görevleri olduğu görülmektedir.

Maden Yönetmeliği'nin "*Daimî nezaretçinin görevinin sona ermesi*" başlıklı 128'inci maddesinde;

"Daimî nezaret görevi; işverenin maden mühendisi ile yaptığı sözleşmeyi feshetmesi, ruhsat sahibi veya rühdövensçinin daimî nezaretçiyi azletmesi, ruhsat iptali, terki, devri, intikali durumlarında ve daimî nezaretçinin istifası veya ölümü halinde sona erer. Bu gibi durumlarda ruhsat sahibi veya rühdövensçi tarafından on beş gün içerisinde yeni bir daimî nezaretçi atanması zorunludur. Daimî nezaretçiyi istihdam eden gerçek veya tüzel kişi, en fazla on beş güne kadar olan süre için bir maden mühendisini geçici daimî nezaretçi olarak görevlendirir." denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde daimi nezaretçiye yüklenen sorumluluğun önemi ile daimi nezaretçinin görevine son verilme usulü arasında uyumsuzluk olduğu görülmektedir.

Maden işletme faaliyetleri oldukça dinamik süreçlerle yürütülmekte olup bazı işletmelerde 24 saat boyunca faaliyet devam etmektedir. Maden işletmeleri gerek MAPEG tarafından gerekse madenlerde iş güvenliği kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından dönemsel olarak denetlenmekte olsa da bu denetimler Kanun Koyucu tarafından yeterli görülmemiş daimi nezaretçi tarafından sürekli ve dinamik denetim usulü getirilmiştir.

Maden işletme faaliyetlerinin dinamikliği, değişkenliği ve sürekliliği düşünüldüğünde dönemsel denetimin yeterli olması mümkün görünmemektedir. Dönemsel denetim gerçekleştikten hemen sonra dahi gerek iş güvenliği gerekse devlet hakkının korunması hususunda mevzuata uygun olmayan bir durum ortaya çıkabilecektir. Bu nedenle Daimi Nezaretçi madencilik faaliyetlerindeki en önemli denetim ve kontrol mekanizmasıdır.

Daimi nezaretçi maden işletmesinde esas olarak işveren faaliyetlerini denetlemekte, işletmede mevzuata aykırı bir durum gerçekleştiğinde MAPEG'e bildirmekle yükümlü olan görevlidir. Denetim görevini ifa eden görevlinin, denetlediği kişi tarafından, her an görevden alınabilecek durumda olması denetim görevinin doğasına uygun düşmemektedir.

Daimi nezaretçinin maden kazalarının önlenmesi ve Devlet hakkının korunması konusundaki görevlerini güvenle yerine getirebilmesi için hukuki statüsünün güçlendirilmesi, göreve atanma ve görevden alınma usullerinin gözden geçirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Madencilik Faaliyetlerinin Denetiminde Uygulanan Denetim Yönteminin Sorunlara Neden Olması

Madencilik faaliyetlerinin kontrol ve denetim görevinin yerine getirilmesi usulünün denetimin gereklerine uygun olmaması ve insan kaynağının yetersiz olması nedeniyle denetim faaliyetlerinde sorunlar ortaya çıktığı görülmüştür.

3213 Sayılı Maden Kanunu ile madencilik faaliyetlerinin kontrol ve denetimini yapmak, teknik ve mali konuları yerinde incelemek ve mevzuat hükümlerine aykırı faaliyetlere idari para cezası uygulama görevleri Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne (MAPEG) verilmiştir.

3213 Sayılı Maden Kanunu'nun "*Faaliyetlerin denetimi*" başlıklı 11'inci maddesinde;

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün maden hakları ile ilgili bütün faaliyetlerin yürütülmesinin kontrol ve denetimini yapması, faaliyetleri yönlendirmek için teknik ve mali konuları yerinde incelemesi ve rapor hazırlatması gerektiği, inceleme yapacakların nitelikleri, incelemenin nasıl yapılacağı ve raporların tanzimi ile diğer hususlar yönetmelikte düzenleneceği belirtilmektedir.

11.12.2022 tarih ve 32040 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Maden Yönetmeliği'nin "*İnceleme ve denetimin yapılması*" başlıklı 75'inci maddesinde, İnceleme ve denetim sırasında teknik ve mali belgeler ile bu belgelerin hazırlanmasına esas teşkil eden işletme projesinin uygulanması ile ilgili hususların, üretim yöntemi, üretim miktarı, üretilen madenin kullanım alanı, sevk fişleri, faturalar, satış belgeleri gibi Kanun ve diğer mevzuat gereği ilgili belgelerin inceleneceği belirtilmektedir.

Mevzuatta görüldüğü gibi madencilik faaliyetlerinin teknik ve mali olarak iki kısımda denetlenmesi gerekmektedir. Teknik faaliyetler; İşletme projesi ve onaylı haritalar, patlayıcı kullanımı, yeraltı ocaklarında havalandırma planları, ocak sahasında imalat haritasının üretilmesine yönelik ölçüm yapılması ... gibi maden mühendisi, jeoloji mühendisi, harita mühendisi, tekniker tarafından incelenmesi uygun olan faaliyetlerdir. Mali belgeler ise üretim ve satış raporları, sevk fişleri, faturalar, satış belgeleri gibi mali konularda uzmanlaşmış personel tarafından incelenmesi uygun olan belgelerdir.

2024 yılında toplam 9.297 ruhsat sahasında denetim gerçekleştirilmiştir. Söz konusu denetimler 271 teknik personel ve 139 "*mali uzman yerine*" Ankara'dan yapılan geçici görevlendirmeler ile gerçekleştirilmektedir. Yapılan denetimler için ayrıca bir denetim

personeli çalıştırılmamakta olup kurumun diğer işlerinde çalışmakta olan personel görevlendirme ile denetim faaliyetinde bulunmaktadır. Yani denetim için görevlendirilen personelin denetim görevi dışında görevleri de bulunmaktadır.

Teknik denetimlere ilişkin 2024 yılı denetim istatistikleri incelendiğinde, görevlendirme süreleri çoğunlukla, gidiş ve dönüş yol dahil, 3-7 gün arasında olup her bir görevlendirmede ortalama 4,5 ruhsat denetlenmiştir. En fazla görevlendirmesi bulunan 109 kişinin ortalama görevlendirme sayısı 30'dur.

Madencilik faaliyetlerinin hassasiyeti, çeşitliliği, iş yoğunluğu, karmaşıklığı, dinamikliği dikkate alındığında, görevlendirme sürelerinin yeterli olmayacağı, mevcut denetim süreleri ile etkin bir denetim yürütülmesinin mümkün olmayacağı değerlendirilmektedir.

Devlet Hakkı'nın Kanun'a uygun olarak hesaplanıp ödenmesini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen Mali denetim kapsamında yapılması gereken işlemlerin ve söz konusu belgelerin incelenebilmesi belirli bir yeterlik gerektirmektedir. Mali denetim sevk fişleri, faturalar ve maden işletmesinin muhasebesinin incelenmesi gibi uzmanlık gerektiren işleri içermektedir. Ancak MAPEG'de mali denetimde uzmanlaşmış personel bulunmamakta olup kurumda diğer işlerde çalışan memurlardan mali uzman yerine görevlendirme yapılmak suretiyle mali denetimler yürütülmektedir.

Nitekim MAPEG tarafından gerçekleştirilen denetimler sonucunda uygulanan idari para cezalarına ilişkin çok sayıda dava ile MAPEG'in karşı karşıya olduğu görülmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; mevcut insan kaynağı, uygulanmakta olan denetim yöntemi ve denetim süreleri ile denetim faaliyetlerinin etkin olarak yerine getirilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>